NUM III.

w SOBOTĘ DNIA 21. STYCZNIA ROKU 1786.

z *Wilna d. 21. Stycznia.* Mamy tu pewne i autentyczne doniesienie uczynione od jednego z wysłanych od Kommissyi Skarbu W. X. Lit: do *Połongi* dla zweryfikowania drog. grobel, mostow. ktore tu co do

Z Grodna dnia 20. Grudna.

słowa wiernie kładniemy.

Pewny Officialista Skabu W X Lit: wysłany do Połagi na zweryfikowanie Drog Grobel, i Mostow przytomny przypadkowi rozbicia się dwóch Okręow na brzegach Polskich. jednego Angielskiego Mersury zwanego od Łasztow 500 należącego do JP. Wiliam Dawsan z Miasta Liwerpol po wyładowaniu Soli w Szatynie, do Kleypedy z piaskim po drzewo płynącego: Drugiego Holenderskiego JP. Krat Kwitendientt

z Miasta Granowend, we Gdańsku żytem ładowanego, jeszcze in 9bri przybywszy doniosł tu nam iż sam od nieszczęśliwych słyszał Kapitanow jak prawdziwą w nieszczęściu swoim ulgę czuli i w Niebo ręce znosili, że się do brzegów Połągowskich dostać mogli, dokąd onym (kiedy się już w desperowanym stanie nalezli (dążyć kazała Ludzkość Xiążęcia Jmści Massalskiego Biskupa Wileńskiego brzegow tych Possessora, rozbitemu w Roku przeszłym Okrętowi okazana; gdy nie tylko według Prawa Morskiego z nieszczęścia jego nie chciał korzystać, ale owszem do wyratowania się wszelkie dać rozkazał pomocy, z tąd drugi szczegulniey Hollenderski Okręt wszystkiey użył usilności żeby się do brzegów Połągowskich mógł dobić. Jakoż gdy tych dwócn szturmami na brzegi Polskie zaniesionych Okrętów, Kapitani wszelkiey i teraz ode Dworu Połągowskiego pomocy doznali, ludzi wszystkich ekwipaż, i towar ocalili, oświadczyli się wszędzie wielbić i Kraju Polskiego sprawiedliwość, i Xięcia Biskupa Wileń: ludzkość, mówili: że wszystkim Kapitanom jeśliby się w złym stanie siebie być wiedzieli, ażeby do Polskich brzegów starali się dążyć, u których znaydą litość i sprawiedliwość, zalecać wszystkim będziemy.

Z Stambułu dnia 25. *Listopada;* Dotąd w wielkim tu są wszyscy ieszcze pomieszaniu, z okazyi choroby, ktora się zaięła w *Szaraiu* między Familią Sułtana.

Od granic Tureckich dnia 8. *Grudnia* Mamy potwierdzenie, że marynarstwo *Porty*, ma być przyprowadzone do 70. okrętow linowych, y rozdzielone na dwie Floty; z ktorych iedna będzie miała swą stacyą na *Morzu Czarnym* a druga na *Morzu Białym* y na *Archiplagu*. Woysko *Tureckie* ktore przy *Sophia* stało obozem wciągnelo inż na zimowe kwatery.

Ze Lwowa dnia 9. *Grudnia*. Cesarz Jmć, rozkazał wszystkim cyrkułowym urzędnikom, postrzegać y przeszkadzać, ile możności aby niewychodzili za granicę poddani kraiowi

Z Rzymu dnia 10. *Grudnia* Xiąże Jmć *Stuart* z corką swoią, przybył tu z *Florencyi*.

Z Wiednia dnia 12. *Grudnia* Ten, ktoby się ważył grać w gry azardowne, ma zapłacić 300. *Czerw. Zlł:* Delatorowi

doſtanie ſię ſto, y imie iego będzie utaione; chociażby nawet ten delator, ſam ſię znaydował w teyże kompanii graczow.

Z Londynu dnia 13. Grudnia; *Amerykanie*, ktorzy niedawno wolność otrzymali, w wielkiey zoſtaią troſkliwości, z okazyi Konfederacyi *Indyanow*, y tey woyny, ktorą im grożą Kongres upraſzał Generała *Washingtona*, aby przyiął Kommendę nad Woyſkiem przeciwko *Indyanom*, ale on tey ich prozbie odmowił. W tychże nowych *Wolnych Stanach*, wielkie panuią nie zgody, Stany *Południowey*, *Karoliny* na dwie cześci miały ſię rozdzielić. Mamy potwierdzenie, że w *Boſton*, wiele buduią Fregat od 30. do 40. armat, przaciwko *Algierczykom*.

Piſzą z *Madrytu*, że Krol Jmć *Katolicki*, zakazał na przyſzły czas utarczek z wołami dzikiemi, w ktorych *Hiſzpani* dotąd tak wiele znaydowali upodobania.

Z Londynu dnia 16 Grudnia. przybyły tu Szef *Indyanow*, Jozef *Brandt*, zoſtał nominowany od Krola Jmci pułkownikiem. przyiął on wiarę *Chrześciańſką* y tłumaczyć począł nowy Teſtament w ſwoim kraiowym języku.

Z Londynu dnia 16 Grud: Xiąże Jmć *de William*, większą część zimy w *Portſmouth* przy ſwey Fregacie *Hebé* przebędzie.

Piſzą z *Awenionu*, że Xiąże Jmć *de Cumberland* z małżonką ſwoią, po odprawioney cięzkiey podróży, tam przybył. Droga przez *Francyą* wielkiemi ſniegami okryta, nie tylko była przykra, ale też y niebeſpieczna.

J Pan *Eden* zamyśla iechać do *Paryża* na ſprawowanie ſwego urzędu. Mówią, że między wielą innemi rzeczami w nowym Handlownym Traktacie z *Franczyą*, ieſt obwarowano, że *Francuzi* za 400,000. *Funtow Szterlingow*, rocznie towarów od nas z *Bengalu* do *Indyi* wyprowadać maią.

Wyſzła tu teraz ſpecyfikacya nayſtarſzych zmarłych osób, począwſzy od roku 1635. Znayduie ſię iedna między niemi od 169 lat; iedna od 156; dwie od 152; iedna od 150 iedna od 146; iedna od 143; iedna od 141; cztery od 140; iedna od 130. iedna od 128; pięć od 125; a barzo wiele od 100. Między temi wſzyſtkiemi osobami, nayſtarſzy co do lat liczy ſię, pewny *William Vorton* przed 14. laty zmarł y w

Dalzel przy *Hamilton* w *Schotlandyi* 179. roku, Kilkunastą laty przed swą śmiercią kazał on zrobić dla siebie trunę, y każdey nocy stawiać ią przed swym łożkiem.

Z Paryża dnia 16 Grudnia podług Krolewskich listow pod datą 11 tego miesiąca, do 1 Kwietnia roku 1786. ma być kurs dawney monety. Mowią, że gotowych pieniędzy, ktore teraz w Państwie cyrkuluią, iest na ośmset Millionow.

Z Paryża dnia 19 Grudnia JPan Herman *de Cairv*, dawny Adwokat Rady, y Administrator Jałmużn *S. Sulpicyusza*, maiący iednego syna Konsula niegdy w *Lizbonie*, y dwie corki za mąż pomyslnie wydane, napisał książkę (nad ktorą przez dwadzieścia lat pracował) pod tytułem: *Droga do uszczęśliwieniasię, przez pewnego Oyca dla swych potomkow torowana*; w ktorey znayduią się wszystkie człowieka obowiązki, tak względem Religii, iak y względem ludzkiey społeczności. Warował w swym Testamencie aby raz każdego roku, zebranym do iednego domu iego potomkom, czytano tę książkę. Dla lepszego y skutecznieyszego zachęcenia, lokował on dwanaście tysięcy *Liwrow*, czyniących dochodu rocznego sześćset *Liwrow*. W dzień zatym czytania tey książki, gdy o tym proces słowny będzie uczyniony, każdemu iego potomkowi dadzą 150. *Liwrow* gospodarzowi domu (że musi dnia tego dać im u siebie obiad) 90. *Liwrow*: Duchownemu czytaiącemu tę księgę, czyli Lektorowi 24. *Liwry*; pannie *Szarytce*, ktora ma się znadować na tym Zgromadzeniu, 36 *Liwrow*, dla wspomożenia ubogich.

Z Wiednia dnia 17 Grud; Cesarz Jmć nieprzestaie odwiedzać rozmaite Dykasterya, y zawczora znowu znaydował się na Radney Sessyi w *Czesko-Austryackiey* Nadworney Kancellaryi. Podczas tey Sessyi doniosł Monarcha, że wkrótce nowego Konsyliarza im ieszcze doda. powszechny iest domysł iż to będzie Xiąże Jmć *Franciszek*, ktory pod przewodnictwem swego wielkiego stryiado interesow stanu, powoli będzie wprowadzany, y przyzwyczaiany.

Wyszedł naywyższy rozkaz, ażeby wszystkie drogi y mosty niedaleko Fortecy *Gradiska* ktore przez zalewy popsute zostały, na nowo zreparowane były, kosztem skarbu Cesarskiego.

NUM. III.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 21. STYCZNIA ROKU 1786.

Z Paryża dnia 19. Grudnia. Sekretarz Rady Skarbowey JPan *le Maitre*, ieszcze nie iest zaprowadzony do więzienia *de Chatelet*. przyiaciele iego, wielkiego dokładaią starania do ulżenia mu przykrego losu. Jnnych kilka osob, do tey sprawy było uwikłanych, ktore natychmiast salwowały się ucieczką.

Z Hagi dnia 20 Grud: JPan *Ogiński* Hetman W. *Lit.* ktory od dwóch do trzech lat tu się bawił; zamyśla teraz iechać do *Londynu*. Poiechał on teraz do *Loo*, na pożegnanie się z Xięstwem *Stadhuderami*,

Xiąże *Stadhuder* z Małżonką swoią y familią, bawi się w *Loo*. Jak słychać, wszelkie iuż są uczynione przygotowania w *Breda* do przyięcia go tam na z mową rezydencyą. Na dniu wczorayszym w *Utrechcie* chcieli się wszyscy obywatele zgromadzić, na naleganie u Magistratu o potwierdzenie ich prerogatyw.

Z Hagi dnia 24. Grudnia. Obszernie pisany skrypt Xiążęcia *Stadhudera*, tyczący się odebrania mu kommendy nad Garnizonem *Hagieńskim*, iuż wyszedł w druku w *Francuskiey Hagieńskiey* Gazecie. Dnia 19. tego miesiąca, Pierwszy raz woyskowe czyniono honory prezydentowi Collegium prowincyi *Holenderskiey*, y *Westfryeslandzkiey*, iako reprezentuiącemu nayważszą osobę. Też same honory będą odbierały od woyska y Zgromadzone Stany Ale ten proiekt został odrzucony, ażeby szylwachy przed domami Deputowanych stały. Tak rozumiemy, że nasz handlowny Traktat z *Francyą*,

wkrotce do skutku będzie przyprowadzony, a nawet może prędzey, aniżeli uproiektowany Traktat między *Anglią* y *Francyą*. Hrabia *de Maillebois* y J. Pan *de Cassini* iuż mieli pożegnanie u *Stanow Generalnych*, y wkrotce wyieżdżaią do *Breda*. ponieważ Stany *Holenderskie* do tych czas żadney nie przedsięwzięły rezolucyi na skrypt Xiążęcia *Stadhudera*, y Ministra Dworu *Berlińskiego*, przeto spodziewamy się, że Deliberacye wtey mierze rozmaitych prowincyi na stronę Xiążęcia *Stadhudera* pomyślnie wypadną, i chociaż niektorzy twierdzą, że prowincya *Holenderska*, iuż się z tym ogłosiła, że nie poruszenie, iak dotąd, przy swym zdaniu stać będzie, Mówią tu niektorzy, iż Minister *Francuski* Margraff *de Verrac*. ktory na stronę Xiążęcia *Stadhudera* mocno pracował, na dniu 17. tego miesiąca odebrał z *Paryża* Instrukcye ażeby do wewnętrzney harmonii w Rzeczypospolitey pryncypalnie przykładać się nieomieszkiwał Słychać także, że listy przez tegoż Kuryera do niego przywiezione, barzo wielkiey maią być wagi. Rada Stanu podała *Stanom Generalnym* powtorny proiekt względem redukcyi woyska, ktora w przyszłym miesiącu ma nastąpić.

Z Paryża dnia 23 Grudnia: Weśrzodę d. 23 tego miesiąca, Kommunkowano Xiążęciu Kardynałowi *de Rohan*. y innym obwinionym, wtey sprawie ferowany przeciwko nim dekret *de prise de corps*, y tegoż samego dnia, Madame *de Cagliostro*, otrzymała wolność, i iuż iest wypuszczona z *Bastylii*, Hrabia *de Cagliostro*, iey małżonek siedzi ieszcze w więzieniu. pomimo tego, iż tu mocno są przekonani wszyscy o iego filuteryach, y o tey prawdzie, która rzetelnie o nim iest wyrażona wautentycznym pismie. z tym wszystkim, wiele iest na niego zmyślonych rzeczy, iakoto; iż 36. Dam, każda po 100 *Luidorow* iemu zapłaciła, żeby ich nauczył swoich sekretów. Iaki los czeka Hrabiego *de Cagliostro*, Xiążęcia *de Rohan*, y *Madame de la Motte*; czas ukaże. Kommissarze parlamentowi, ieżdżą teraz do *Bastylii* dla słuchania inkwizycyi Xiążęcia Kardynała; y od czasu, iak wypadł na niego dekret *de prise de corps*, mniey ma teraz wolności, aniżeli przedtym, y z samym tylko widuie się Marszałkiem Xiążęcim *de Soubiss*.

przy nim w samym apartamencie iego, stoi szylwach a przed bramą drugi. Naostatek, wszyscy są tego zawsze zdania, iż w interesie owey Brylantowey sztuki, sam Xiąże Jmć Kardynał był oszukany, a nie zaś kogo oszukał.

Z Frankfurtu dnia 24. Grudnia
W *Biponcie*, sprawowane wspaniałe uroczystości, smutny miały koniec. Iuż ze wszystkim był gotowy fererwerk; alić w iedney części góry *Carlsberg*, maiącey reprezentować *Wezuwiusz*, y wyrzucać z siebie ognie, niewiadomo, iakim sposobem ogień dobrał się do prochu, y ow sztucznie przygotowany *Wezuwiusz* rozpukł się; przez ktory przypadek, Maior, y 7. pracuiących około tego Feierwerku, życie utracilo.

Za pewną rzecz twierdzą, że Arcy Xieżna Jcymć *Krystyna*, zawsze ma rezydować w *Wiedniu* Mówią, że po złożoney żałobie u Dworu *Turyńskiego*, ma nastąpić zaślubienie Xiążęcia Jm i *d' Aosta*, drugiego syna Krola Jmci *Sardyńskiego*, z Xiężniczką *Elżbietą*, siostrą Krola Jmci *Chrześciańskiego*.

We *Francyi* znayduie się teraz 466,264 osob Duchownych; ktore razem wzięte maią dochodu 122,565,100. *Liwrow*.

Z Amsterdamu dnia 24. Grud;
Podług naynowszych *Paryskich* Listow, Krol Jmć *Francuski*, dla umnieyszenia żalu, ile możności, nieszczęśliwey Familii Xiązęcia Jmci Kardynała *de Rohan*, pisał list do Parlamentu, ktory w *Wyższey Jzbie* był czytany. Ten list iest dowodem sprawiedliwości, mądrości i dobroci Krola, ktora mu iest wrodzona. Zgromadzenie parlamentowe, wyrazami tegoż listu Krolewskiego, barzo było uięte y poruszone.

Tym czasem, przez ferowany Dekret *deprise de corps* Xiąże Jmć Kardynał *de Rohan* został suspendowany od wszystkich swych Urzędow y funkcyi, y odsądzony od wszelkich dochodow. Biskupstwo iego *Strażburskie*, podpada pod Administracyą; Biskup *de Senlis* pewnie będzie po nim sprawował Urząd *W. Jałmużnika*. Dochody opactwa *de St; Verajs* przez Krolewski patent; naznaczone są do zapłacenia owey brylantowey sztuki, y będą dostateczne wprzeciągu sześciu lat do należytego iey zaspokoienia, w przypadaku nawet, chociażby pomieniony Xiąże Kardynał, przed upłynionym umarł terminem.

Z Amsterdamu dnia 24. Grud: *Anglia*, zamyśla swe marynarstwo znacznie powiększyć. Na Krolewskich warsztatach, ma być wystawionych 6. okrętów, każdy od 108. armat, y wiele innych. Nawet te liniowe okręty, które były zbrakowane maią być ieszcze wizytowane. czy nie są zadne do poprawy, ażeby w potrzebie mogły być użyte. *Angielskie* okrętowe magazyny, są należycie, z obfitością nawet, opatrzone. Niedawno 30. z *Pul nocy* do *Londynu* przybyłych okrętów wielki przywiozły dla warstatow zapas wszelkich potrzebnych rzeczy.

Z Paryża dnia 26. Grudnia Krol Jmć pisał list do Marszałka Xiążęcia *de Soubise*, y w barzo łaskawy sposob dał mu do zrozumienia. iż poki sprawa Xiążęcia Kardynała nie zostanie zaspokoiona, dopoty on w Radzie zasiadać nie może. pomieniony Xiąże Kardynał iuż iest w *Bastylii* wysłuchany inkwizycyi od Kommissarzów parlamentowych. Tego są tu zdania, iż *Ociec S.* ma się przyłożyć do interesu z pożytkiem Xiążęcia Kardynała. O Hrabi *de Caglioſtro* nic niesłychać. Wielu tu mowi, iż on, ponieważ nieśmiertelność sobie przywłaszczył, na 300. lat na galery będzie skazany

W niedzielę, pierwsza była Parlamentowa Deputacya do *Wersalu* przysłana, dla uczynienia reprezentacyi przeciwko regestrowaniu Edyktu na zaciągnienie nowego długu. Krol Jmć takową dał Deputowanym odpowiedź, iż on za konieczną potrzebę zaciągnienia długu uznaie, y usilnie tego żąda. W poniedziałek, wysłana była druga do *Wersalu* Deputacya, a we wtorek trzecia; ale takąż samą odebrały od Krola odpowiedź, iak y pierwsza. We śrzodę był Edykt regestrowany w parlamencie. ktory dziś albo iutro na iaw wynidzie.

DONIESIENIE z WILNA

Gdy ważne przyczyny wyciągaią wiadomości w której by stronie, Woiewództwie, czyli Powiecie, Familia albo Gmiennicy UU. Strybulow znaydować się mogli, uprasza się przeto, aby ten, któryby o tym wiedział, przez zasługę Chrześciańską uczynienia dobrze bliznim do Drukarni J. K. Mci przy Akademii Wileńskiey bądź z osobistosci, bądź przez Karteczkę, takową pewność podał.